

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Факультет економіки та управління**  
**Кафедра фінансів**



**СИЛАБУС**  
**нормативного освітнього компонента**

**МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ**

*підготовки бакалавра (на базі молодшого спеціаліста)*  
*галузі знань 07 Управління та адміністрування*  
*спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування*  
*освітньо-професійної програми Фінанси і кредит*

**Силабус нормативного освітнього компонента «МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ»** підготовки бакалавра (на базі молодшого спеціаліста), галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит.

**Розробник:** Тоцька О. Л., професор кафедри фінансів, доктор економічних наук, доцент

**Погоджено**

Гарант освітньо-професійної програми \_\_\_\_\_ Наталія ПРОЦЬ

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів**

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри: \_\_\_\_\_ Олена СТАЩУК

## I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна / заочна форма навчання	07 Управління та адміністрування,  072 Фінанси, банківська справа та страхування,  Фінанси і кредит,  перший (бакалаврський, на базі молодшого спеціаліста)	<b>Нормативний</b>
Кількість годин / кредитів <u>90 / 3</u>		<b>Рік навчання 1</b>
		<b>Семестр 1-ий</b>
		<b>Лекції</b> Денна <u>26</u> год. Заочна <u>8</u> год.
		<b>Практичні (семінарські)</b> Денна <u>28</u> год. Заочна <u>8</u> год. <b>Лабораторні 0</b> год. <b>Індивідуальні 0</b> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		<b>Самостійна робота</b> Денна <u>28</u> год. Заочна <u>62</u> год.
		<b>Консультації</b> Денна <u>8</u> год. Заочна <u>12</u> год.
		<b>Форма контролю: <u>екзамен</u></b>
<b>Мова навчання</b>	<u>українська</u>	

## II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

**ППП: ТОЦЬКА ОЛЕСЯ ЛЕОНТІВНА**

**Науковий ступінь:** доктор економічних наук

**Вчене звання:** доцент

**Посада:** професор кафедри фінансів

**E-mail:** Totska.Olesia@vnu.edu.ua

**Електронний розклад:** <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

## III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**1. Анотація освітнього компонента.** Освітній компонент «Міжнародні валютно-фінансові відносини» належить до переліку нормативних циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит; спрямований на формування у студентів системи компетентностей щодо теоретико-методологічних основ функціонування світових фінансів для застосування в подальшій професійній діяльності.

**2. Пререквізити.** Вивчення освітнього компонента базується на базових знаннях з економіки.

**Постреквізити.** Вивчення освітнього компонента сприятиме кращому засвоєнню дисципліни «Фінанси зарубіжних країн».

**3. Мета і завдання освітнього компонента.** Мета освітнього компонента – вивчення сутності міжнародних валютно-фінансових відносин як об'єкту дослідження та набуття компетентностей щодо аналізу платіжного балансу України і документів, що використовуються в міжнародних розрахунках.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Міжнародні валютно-фінансові відносини» є ознайомити здобувачів освіти з особливостями міжнародних валютно-фінансових відносин; структурою світового фінансового ринку; виробити поглиблені практичні навички проведення вертикального та горизонтального аналізу платіжного балансу України.

#### **4. Результати навчання (компетентності).**

Компетентності, яких студент набуде в результаті вивчення дисципліни:

##### *Інтегральна компетентність (ІНТ)*

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

##### *Загальні компетентності (ЗК)*

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

##### *Спеціальні (фахові) компетентності (СК)*

СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

##### *Програмні результати*

ПР2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

### 5. Структура навчальної дисципліни.

#### Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
<b>Змістовий модуль 1. Формування фінансових потоків в умовах глобалізації</b>						
Тема 1. Система міжнародних валютно-фінансових відносин	8	2	2	3	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища	7	2	2	2,5	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних валютно-фінансових відносин	7	2	2	2,5	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали
Разом за модулем 1	22	6	6	8	2	7,5 балів
<b>Змістовий модуль 2. Світова валютно-фінансова система</b>						
Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	7,5	2	2	2,5	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 5. Міжнародні розрахунки та їх засади	11	4	4	2,5	0,5	РЗ, Р / 5 балів
Тема 6. Платіжний баланс	9,5	2	4	2,5	1	РЗ, Р / 5 балів
Тема 7. Світовий фінансовий ринок і його структура	7	2	2	2,5	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 8. Валютні ринки та валютні операції	11,5	4	4	2,5	1	РЗ, Р / 5 балів
Разом за модулем 2	46,5	14	16	12,5	4	20 балів
<b>Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси</b>						
Тема 9. Міжнародний кредитний ринок і технології кредитування	7,5	2	2	2,5	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 10. Ринок міжнародних інвестицій	7	2	2	2,5	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 11. Фінанси транснаціональних корпорацій	7	2	2	2,5	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали
Разом за модулем 3	21,5	6	6	7,5	2	7,5 балів
Конспект						5 балів
<b>Види підсумкових робіт</b>						<b>60</b>
Модульна контрольна робота 1						МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 3						МКР / 20 балів
<b>Всього годин / Балів</b>	<b>90</b>	<b>26</b>	<b>28</b>	<b>28</b>	<b>8</b>	<b>100</b>

\*Форма контролю: РЗ – розв'язування задач і кросвордів, тестування, аналіз публікацій, Р – реферат (доповідь, блок новин), МКР – модульна контрольна робота.

### Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
<b>Змістовий модуль 1. Формування фінансових потоків в умовах глобалізації</b>						
Тема 1. Система міжнародних валютно-фінансових відносин	10	1	1	6	2	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища	7	0,5	0,5	5	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних валютно-фінансових відносин	8	0,5	0,5	6	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Разом за модулем 1	25	2	2	17	4	7,5 балів
<b>Змістовий модуль 2. Світова валютно-фінансова система</b>						
Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	9	1	1	6	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 5. Міжнародні розрахунки та їх засади	8	1	1	5	1	РЗ, Р / 5 балів
Тема 6. Платіжний баланс	9	1	1	6	1	РЗ, Р / 5 балів
Тема 7. Світовий фінансовий ринок і його структура	7	0,5	0,5	5	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 8. Валютні ринки та валютні операції	8	0,5	0,5	6	1	РЗ, Р / 5 балів
Разом за модулем 2	41	4	4	28	5	20 балів
<b>Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси</b>						
Тема 9. Міжнародний кредитний ринок і технології кредитування	9	1	1	6	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 10. Ринок міжнародних інвестицій	7	0,5	0,5	5	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 11. Фінанси транснаціональних корпорацій	8	0,5	0,5	6	1	РЗ, Р / 2,5 бали
Разом за модулем 3	24	2	2	17	3	7,5 балів
Конспект						5 балів
<b>Види підсумкових робіт</b>						<b>60</b>
Модульна контрольна робота 1						МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР / 20 балів
Модульна контрольна робота 3						МКР / 20 балів
<b>Всього годин / Балів</b>	<b>90</b>	<b>8</b>	<b>8</b>	<b>62</b>	<b>12</b>	<b>100</b>

\*Форма контролю: РЗ – розв'язування задач і кросвордів, тестування, аналіз публікацій, Р – реферат (доповідь, блок новин), МКР – модульна контрольна робота.

#### **6. Завдання для самостійного опрацювання.**

Самостійна робота полягає в підготовці до практичних занять і модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу.

## IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

**Політика викладача щодо здобувача освіти.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom за погодженням із керівником курсу. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

**Політика щодо академічної доброчесності.** Виконані завдання здобувачів освіти мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

**Політика щодо дедлайнів і перескладання.** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-0,2 бала за кожную роботу).

**Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті.** Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилення тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus (напр., «Основи фінансів та інвестицій»: [https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+FIN101+2020\\_T2/about](https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+FIN101+2020_T2/about)) або інших ресурсах.

## V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкова оцінка за вивчення освітнього компонента розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Задачі, кросворди, тести, аналіз публікацій, реферати, конспект	40
Модульна контрольна робота 1 (теми 1–3) – тести	20
Модульна контрольна робота 2 (теми 4–8) – тести	20
Модульна контрольна робота 3 (теми 9–11) – тести	20
Екзамен (теми 1–11) – білет на два питання та одне розрахункове завдання	60
Форма контролю	екзамен

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента (навчальної дисципліни) виставляється без складання іспиту за результатами поточного та модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах.

### *Питання на іспит*

1. Сутність і передумови виникнення міжнародних валютно-фінансових відносин.
2. Міжнародні валютно-фінансові відносини як економічна категорія.
3. Форми та особливості міжнародних валютно-фінансових відносин.
4. Міжнародна фінансова система.
5. Сутність, причини та стан глобалізації світового фінансового середовища.
6. Кризи як природний стан економіки. Причини та наслідки світових криз.
7. Економічні та фінансові кризи: сутність і функціональна детермінованість.
8. Механізми виникнення та канали поширення валютних криз.
9. Класифікація теоретичних моделей валютних криз.
10. Мобільність міжнародних потоків позичкового капіталу та формування зовнішньої заборгованості в системі міжнародних фінансів.
11. Зовнішня заборгованість: сутність, причини виникнення та соціально-економічні фактори формування.
12. Критерії оцінки зовнішньої боргової залежності держави.
13. Механізм і методи реструктуризації зовнішньої заборгованості.
14. Світова валютно-фінансова система як форма організації міжнародних валютно-фінансових відносин.
15. Типологія валютних систем.
16. Світова валютна система та її елементи.
17. Еволюція світової валютно-фінансової системи.
18. Валютна інтеграція й оптимальні валютні зони.
19. Становлення Європейської валютної системи.
20. Сутність і особливості міжнародних торговельних розрахунків.
21. Засоби здійснення міжнародних платежів.
22. Специфіка банківського кредитування зовнішньоекономічної діяльності.
23. Сутність і призначення платіжного балансу.
24. Принципи побудови платіжного балансу.
25. Структура платіжного балансу.
26. Поняття та структура світового фінансового ринку.
27. Фінансові ресурси світу та міжнародні фінансові активи.
28. Сутність, функції й особливості міжнародного фінансового ринку.
29. Учасники міжнародного фінансового ринку. Основи фінансового посередництва.
30. Становлення та розвиток міжнародного фінансового ринку.
31. Валютний ринок: поняття, функції, учасники та рівні валютних ринків.
32. Еволюційний розвиток та особливості функціонування євроринку.
33. Валютний курс і валютні операції.
34. Ступінь конвертованості валюти. Врахування конвертованості валюти при здійсненні міжнародних операцій.
35. Регулювання валютних відносин.



36. Економічна сутність міжнародного кредитного ринку.
37. Форми міжнародного кредиту.
38. Структура сучасного ринку позичкових капіталів.
39. Міжнародна міграція капіталу як передумова розвитку ринку міжнародних інвестицій.
40. Класифікація міжнародних інвестицій.
41. Міжнародна інвестиційна діяльність.
42. Механізм функціонування ринку міжнародних інвестицій.
43. Причини виникнення та сутність ТНК.
44. Вплив ТНК на міжнародні валютно-фінансові відносини.
45. ТНК – глобальні інвестори.

## VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

## VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

### Основна

1. Васютинська Л. А. Міжнародні фінанси: навч. посіб. Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2017. 310 с. URL: [http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9480/1/Міжнародні фінанси.pdf](http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9480/1/Міжнародні_фінанси.pdf).
2. Іноземні інвестиції в Україні: де знайти дані, як читати платіжний баланс, про що говорять останні цифри. *Експертна платформа*: вебсайт. URL: <https://expla.bank.gov.ua/expla/src/files/Publication126.pdf>.
3. Міжнародні валютно-фінансові відносини: конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» [Електронний ресурс] / укл.: Величко К. Ю., Тищенко О. О., Печенка О. І. Харків: ХДУХТ, 2019. Ч. 1. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/>.
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-ХІІ (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
5. Тоцька О. Зовнішня торгівля товарами України з Польщею, Румунією, Словаччиною та Молдовою: аналіз і прогнозування. *Економічний часопис Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. 2022. № 2 (30). С. 90–98.
6. Тоцька О. Л. Особливості проведення практичних і лабораторних занять з дисципліни «Міжнародні валютно-фінансові відносини». *Наукові та освітні трансформації в сучасному світі*: зб. матеріалів Всеукр. міждисциплін. наук.-практ. конф., 15 лип. 2021 р. / Наук.-освіт. інновац. центр сусп. трансформацій, м. Чернігів.

Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.», 2021. С. 302–305. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/19611>.

#### *Додаткова*

7. Павліха Н. В., Тоцька О. Л. Моделювання зовнішньоекономічної діяльності України: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 152 с.

8. Тоцька О. Л. ABC-аналіз країн ЄС за обсягом товарообороту з Україною в 2020 році. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки*: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. інт.-конф. з міжнар. участю, 17 листоп. 2021 р. Полтава: ПДАУ, 2021. С. 131–133.

9. Тоцька О. Структурний аналіз платіжного балансу України за 2021 рік. *Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти*: зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф., 24 листоп. 2021 р. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. С. 41.

10. Тоцька О. ABC-аналіз регіонів України за показниками експорту й імпорту товарів. *Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу*: I Міжнар. наук.-практ. інт.-конф. пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія, 01 лют. 2022 р. Кам'янець-Подільський: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2022. С. 270–272.

11. Тоцька О. Регіональні аспекти зовнішньої торгівлі послугами в Україні. *Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу*: I Міжнар. наук.-практ. інт.-конф. пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія, 01 лют. 2022 р. Кам'янець-Подільський: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2022. С. 384–386.

12. Тоцька О. Л. Порівняльна характеристика товарної структури зовнішньої торгівлі України та Волинської області. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством*: матеріали V Всеукр. наук.-практ. інт.-конф., присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи Дмитра Мусійовича Фесенка, 14–15 квіт. 2022 р. Полтава: Полтавський державний аграрний університет, 2022. С. 424–427.

13. Obstfeld M., Taylor A. M. International Monetary Relations: Taking Finance Seriously. *Journal of Economic Perspectives*. 2017. Vol. 31(3). P. 3–28.

#### *Інтернет-ресурси*

14. Державна служба статистики України: вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

15. Законодавство України: вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

16. Інституційний репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки: вебсайт. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>.

17. Міністерство фінансів України: вебсайт. URL: <https://minfin.com.ua/ua/>.

18. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: вебсайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.

19. Національний банк України: вебсайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.